LATVIJAS REPUBLIKAS 14. SAEIMAS
IZGLĪTĪBAS, KULTŪRAS UN ZINĀTNES KOMISIJAS SĒDES
PROTOKOLS NR. 141.1.9/5-57-14/26

2026. gada 13. oktobrī

Atklāta sēde, sākas plkst. 10:00, beidzas 10:41

Komisijas sēde notiek klātienē Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas sēžu zālē, 406. telpa, Jēkaba ielā 16, attālināti – tiešsaistē *Microsoft Teams* platformā.

PIEDALĀS:

komisijas locekļi: priekšsēdētājs Č. Batņa, sekretāre A. Zariņa – Stūre, deputāti: N. Dzintars, L. Gintere, M. Jencītis, R. Ķipurs, A. Labucis, A. Ņenaševa, I. Priede, I. Vergina

citi dalībnieki:

- Saeimas Juridiskā biroja vecākais juridiskais padomnieks **Agris Ratniks**
- Izglītības un zinātnes ministre **Ilze Indriksone**
- Izglītības un zinātnes ministrijas (turpmāk – IZM) parlamentārā sekretāre **Ieva Siliņa**
- IZM valsts sekretāra vietniece augstākās izglītības, zinātnes un valsts valodas politikas jautājumos **Lana Frančeska Dreimane**
- IZM Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta direktore **Liene Levada**
- IZM Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta direktora vietniece augstākās izglītības jomā **Irēna Komarova**
- Kultūras ministrijas (KM) Kultūrpolitikas departamenta Kultūrizglītības nodaļas eksperte **Lolita Rūsiņa**
- Veselības ministrijas (VM) Nozares cilvēkresursu attīstības nodaļas vadītāja vietniece **Dace Roga**
- Ekonomikas ministrijas (turpmāk – EM) Cilvēkkapitāla attīstības departamenta direktore **Baiba Bašķere**
- EM Cilvēkkapitāla attīstības departamenta vecākā eksperte **Liene Paukšte - Uzula**
- Iekšlietu ministra biroja vadītājs **Edgars Kristaps Rupeiks**
- Iekšlietu ministrijas (turpmāk – IeM) valsts sekretāra vietnieks **Jānis Bekmanis**
- IeM Nozares politikas departamenta vecākā referente **Daina Krūmiņ**
- IeM Personāla vadības un administratīvā departamenta Personāla vadības nodaļas vecākais referents **Gints Rozenbilds**
- IeM Nozares politikas departamenta vecākā referente **Elīna Āboliņa**
- Zemkopības ministrijas (turpmāk – ZM) Stratēģijas, zināšanu un klimata departamenta direktors **Jānis Šnakšis**
- ZM Stratēģijas, zināšanu un klimata departamenta Izglītības un zinātnes nodaļas vadītāja **Inese Aleksejeva**
- ZM Stratēģijas, zināšanu un klimata departamenta Izglītības un zinātnes nodaļas vecākā eksperte **Diāna Līva**
- Finanšu ministrijas (FM) Budžeta departamenta Izglītības, zinātnes, kultūras, sporta finansēšanas nodaļas vadītāja **Līga Šulca**
- Valsts robežsardzes (turpmāk – VRS) Robežpārbaudes un imigrācijas kontroles pārvaldes priekšnieks pulkvedis **Rinalds Belijs**

- VRS Robežpārbaudes un imigrācijas kontroles pārvaldes Imigrācijas kontroles nodaļas priekšnieks pulkvežleitnants **Agnis Višņevskis**
- Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) Izglītības un nodarbinātības jomas vadītāja **Liene Voroņenko**
- Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (LTRK) Politikas daļas jaunākā eksperte **Amanda Bukovska**
- Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības (LIZDA) eksperte augstākās izglītības, zinātnes un ārējo sakaru jautājumos **Dita Štefenhagena**
- Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) Migrācijas nodaļas vadītāja **Ilze Briede**
- Biznesa augstskolas "Turība" rektore, Privāto augstskolu asociācijas valdes priekšsēdētāja, LTRK padomes locekle **Zane Driņķe**
- Biznesa augstskolas "Turība" studiju prorektore **Ieva Tumase**
- Biznesa augstskolas "Turība" valdes loceklis **Imants Bergs**
- Latvijas Universitātes (turpmāk – LU) Administrācijas vadītājs **Andris Sarnovičs**
- LU Administrācijas padomniece juridiskajos jautājumos **Anda Ozola**
- LU Starptautiskās sadarbības departamenta direktore **Baiba Pētersone**
- Rīgas Tehniskās universitātes ((turpmāk – RTU) Starptautiskās sadarbības departamenta direktore **Poļina Štolca**
- RTU Studiju prorektora vietniece **Ieva Rācenāja**
- Rīgas Stradiņa universitātes (turpmāk – RSU) Juridiskās nodaļas vadītājs **Raimonds Osis**
- RSU Ārvalstu reflektantu nodaļas vadītājs **Reinis Gailītis**
- Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas (JVLMA) akadēmiskā darba prorektors **Toms Ostrovskis**
- Latvijas Kultūras akadēmijas (turpmāk – LKA) studiju prorektore **Elīna Šmaukstele**
- Latvijas Kultūras akadēmijas (LKA) Rektorāta juriste **Kristīne Kūla**
- 14. Saeimas deputāts **Jānis Vucāns**
- Akadēmiskā informācijas centra Studentu piesaistes nodaļas vadītāja **Zane Svilāne**
- Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes ((turpmāk – LBTU) Starptautiskās sadarbības centra vadītāja vietniece **Marta Eglīte**
- LBTU Lauksaimniecības un pārtikas tehnoloģiju fakultātes asociētais profesors, Starptautiskās sadarbības centra vadītājs **Mārtiņš Šasbovics**
- Latvijas Studentu apvienības (LSA) viceprezidente **Luīze Driķīte**
- Stokholmas Ekonomikas skolas Finanšu un operacionālā vadītāja/ valdes locekle **Santa Blate**
- Vidzemes augstskolas rektore **Agnese Dāvidsone**
- Rīgas Ziemeļvalstu augstskolas (RZA) rektors **Deniss Djakovs**
- Rīgas Tehniskās koledžas direktore **Rūta Gintaute-Marihina**
- LETA **Līva Staķava**

SĒDI VADA komisijas priekšsēdētājs Č. Batņa
PROTOKOLĒ konsultante N. Vanaga

DARBA KĀRTĪBA

Č. Batņa informē, ka ir nodrošināts kvorums un iepazīstina deputātus ar sēdes darba kārtību. Vaicā, vai deputāti piekrīt darba kārtībai? *Deputāti piekrīt – darba kārtība ir apstiprināta.*

Likumprojekts **"Grozījumi Augstskolu likumā"** (Nr. 1542/Lp14) pirms 1. lasījuma.

A. Zariņa-Stūre, gatavojoties sēdei, ir iepazinusies ar Augstākās izglītības, zinātnes un cilvēkkapitāla apakškomisijas (turpmāk – apakškomisija) darbu un tās ieteikumiem. Norāda, ka apakškomisijā par šo tēmu jau notikušas diskusijas un tika aicināts veidot alternatīvo likumprojektu. Iepazīstoties ar sēdei pievienotajiem materiāliem, secina, ka alternatīva likumprojekta nav. Tāpēc, ja komisija turpina izskatīt šo darba kārtības jautājumu, aicina neatgriezties pie diskusijām, kas jau notikušas apakškomisijā.

Č. Batņa lūdz apakškomisijas priekšsēdētāju īsi komentēt sēdē pārrunāto.

I. Vergina informē, ka apakškomisija 6. oktobrī izskatīja likumprojektu "Grozījumi Augstskolu likumā" par ārvalstu studentu uzraudzību. Apakškomisijā bija vienota izpratne, ka šāds regulējums ir nepieciešams un jautājums ir aktuāls. Vienlaikus tika uzsvērts, ka augstākās izglītības eksports ir nozīmīga joma, taču negodprātīga studiju izmantošana tikai uzturēšanās atļaujas iegūšanai nav pieļaujama.

Diskusijās tika izskatīti trīs būtiski jautājumi: noteiktais dienu skaits, apmeklējuma procentuālais slieksnis un tā praktiskā īstenošana augstskolās, lai neradītu lieku birokrātiju; piedāvāto normu saskaņošana ar Imigrācijas likumu; kā arī ministra pilnvaru papildināšana attiecībā uz akreditācijas atcelšanu. I. Vergina norāda, ka šie jautājumi apakškomisijā tika rūpīgi izdiskutēti. Tika arī lemts par alternatīva likumprojekta izstrādi.

Č. Batņa aicina detalizētāk situāciju komentēt IZM.

I. Indriksone skaidro, ka jautājumu nepieciešams skatīt divās daļās. Pirmā attiecas uz akreditācijas un licencēšanas regulējumu, lai vienkāršotu procesu un izvairītos no lieka administratīvā sloga un atkārtotas akreditācijas, vienlaikus atbildīgi izvērtējot, vai augstākās izglītības iestāde joprojām atbilst savam tipam un kvalitātes kritērijiem. Norāda, ka IZM un JB ir vienota izpratne par to, ka iesniegtā likumprojekta redakcija nav ideāla. Tāpēc sadarbībā tiek gatavoti priekšlikumi otrajam lasījumam, lai gala lēmumu pieņemtu tā pati institūcija, kas iepriekš piešķīrusi attiecīgo statusu, pēc tam, kad IZM ir ierosinājusi jautājuma izvērtēšanu. Šāds risinājums ļautu izvairīties no laikietilpīgas un dārgas atkārtotas akreditācijas. Līdzīgi būtu iespējams rīkoties arī gadījumos, kad augstskola uzlabo savu darbību un sasniedz augstākam universitātes statusam nepieciešamos zinātniskos rādītājus, ļaujot izvērtēt atbilstību un piešķirt augstāku statusu bez lieka administratīvā procesa.

Otrā daļa attiecas uz trešo valstu studentu uzraudzību. I. Indriksone uzsver, ka uzraudzība ir jāpastiprina, jo studentu mērķim jābūt studijām Latvijā, vienlaikus attīstot kvalitatīvu augstākās izglītības eksportu. Tam jānotiek, mazinot drošības riskus un nepieļaujot, ka studenti ir slēpti ekonomiskie imigranti. Norāda, ka lielākā daļa augstskolu izprot šo nepieciešamību un rūpējas par stingru uzņemšanas kārtību, taču

pašlaik pasliktinās situācija ar vīzu atteikumiem, tostarp augstskolām, kurām iepriekš bijuši labāki rādītāji. IZM par iespējamiem uzlabojumiem turpinās domāt sadarbībā ar augstskolām.

Komentējot apakškomisijas diskusiju par 20% un 80% apmeklējuma nosacījumu, I. Indriksone uzskata, ka iespēja neapmeklēt 20% studiju procesa bez attaisnojuma jau ir pietiekami elastīgs risinājums. Norāda, ka izņēmuma gadījumos, piemēram, slimības, ambulatorās vai stacionārās ārstēšanās vai tuvinieka nāves gadījumā, varētu būt pieļaujams arī lielāks kavējums.

I. Indriksone uzsver, ka būtiski ir nodrošināt pareizu apmeklējuma uzskaiti un reģistrāciju, kā arī augstskolu atsaucību un pienākumu ziņot. Ja students ilgāk par piecām dienām ir pazudis un nav sasniedzams, par to nekavējoties jāziņo, jo tas var liecināt, ka students vairs neatrodas Latvijā. Pēc tam var sekot studenta atskaitīšana un termiņuzturēšanās atļaujas anulēšana. Šie pasākumi nepieciešami, lai nepieļautu nelegālās imigrācijas pieaugumu Latvijā un Eiropā. Noslēgumā aicina uzdot jautājumus vai, ja nepieciešams, iepazīstināt ar IZM sagatavotiem prezentācijas materiāliem.

Komisija vienojas, ka prezentāciju nav nepieciešams demonstrēt, jo deputāti ar to jau ir iepazinušies.

Č. Batņa aicina vispirms izteikties JB pārstāvi.

A. Ratniks norāda, ka, ņemot vērā atšķirīgo apakškomisijas un komisijas deputātu sastāvu, daļa jautājumu atkārtosies, tāpēc pievērsīsies diviem blokiem – akreditācijas regulējumam un imigrācijas jautājumiem –, galvenokārt vērtējot likumprojektā paredzēto un papildinot to ar informāciju par sarunām ar IZM pārstāvjiem.

Attiecībā uz akreditāciju A. Ratniks skaidro, ka Augstskolu likumā jau 20 gadus ir noteiktas izglītības un zinātnes ministra tiesības izdot rīkojumu par akreditācijas laiku, ārkārtas akreditāciju, akreditācijas anulēšanu vai atcelšanu. Šādu rīkojumu var izdot divos gadījumos: ja augstskola nenodrošina studiju bāzi, informatīvo bāzi un studiju kvalitāti atbilstoši likuma prasībām vai ja tās darbībā konstatēti būtiski normatīvo aktu pārkāpumi. No 2028. gada 1. janvāra, stājoties spēkā akreditācijas grozījumiem, būtisku normatīvo aktu pārkāpumu regulējums tiks papildināts ar piemēru uzskaitījumu, kā arī Ministru kabinetam (turpmāk – MK) būs tiesības noteikt kārtību, kādā ministrs pieņem attiecīgos rīkojumus.

A. Ratniks uzsver, ka būtiskākais jautājums ir par akreditācijas anulēšanu vai atcelšanu. Pašlaik šāda ministra rīkojuma gadījumā augstskola nezaudētu tiesības uzņemt studentus, bet tai vairs nebūtu tiesību izsniegt valsts atzītus diplomus. Tādējādi augstskola turpinātu darbību, taču valsts vairs negarantētu tās kvalitāti. Savukārt iesniegtais likumprojekts paredz, ka ministra rīkojums par akreditācijas anulēšanu vai atcelšanu automātiski izraisītu augstskolas izslēgšanu no Izglītības iestāžu reģistra un tās licenču anulēšanu, tādējādi apturot augstskolas darbību un liedzot uzņemt studentus. JB ieskatā tas ir pārāk tālu ejošs risinājums, jo akreditācijas procesā tiek veikts kvalitātes un ekspertu vērtējums, bet šajā gadījumā sekas iestātos uz viena rīkojuma pamata bez šāda vērtējuma. A. Ratniks norāda, ka par šo jautājumu ir diskutēts ar IZM pārstāvjiem un regulējumu būtu iespējams pilnveidot, piemēram, paredzot, ka jautājumu par licencēm vērtē Studiju kvalitātes komisija, kas darbojas arī akreditācijas jautājumos. JB saskata riskus pašreizējā likumprojekta redakcijā.

Runājot par imigrācijas jautājumiem, A. Ratniks norāda uz nepieciešamību padziļināti diskutēt par attaisnotu kavējumu apstākļu uzskaitījumu, jo dzīvē var rasties

arī citas situācijas, kuras likumdevējs iepriekš nevar paredzēt. Tāpat arī vērš uzmanību uz to, ka augstskolas pašas nosaka, kuras studiju kursu lekcijas un semināri ir obligāti apmeklējami, savukārt likumprojekts paredz likumā noteiktās sekas par kavējumiem neatkarīgi no augstskolas noteiktā. Tādējādi veidojas zināma neatbilstība starp augstskolu iekšējo regulējumu un likumdevēja noteiktajām prasībām.

A. Ratniks informē, ka Saeimā ir iesniegts arī likumprojekts, kas nodots Aizsardzības komisijai un skar trešo valstu studentu tiesības studēt īsā cikla jeb koledžas programmās. Tas paredz atteikties no šādas iespējas, savukārt pašlaik spēkā esošais Imigrācijas likums to vēl pieļauj. Tādēļ turpmākajā likumprojekta virzībā atkarībā no minētā likumprojekta izskatīšanas gaitas var būt nepieciešami precizējumi.

Apkopojot minēto, A. Ratniks norāda, ka likumprojektā ir trūkumi un lēmums par tā turpmāko virzību ir komisijas ziņā. Skaidro, kā likumprojekta virzību ietekmē 14. Saeimas pilnvaru termiņa beigas. Ja Saeima likumprojektu atbalsta pirmajā lasījumā, nākamajai Saeimai ir tiesības ar atsevišķu lēmumu to pārņemt. Šādā gadījumā pārņemšana notiek kā vēl viens pirmais lasījums, tiek noteikts jauns priekšlikumu iesniegšanas termiņš un likumprojekts tālāk tiek virzīts otrajā un trešajā lasījumā. Ja komisija un Saeima likumprojektu neatbalsta, to nav iespējams pārņemt nākamajā sasaukumā. Savukārt alternatīvu likumprojektu var izstrādāt tikai pašreizējā Saeima; ja nākamā Saeima pārņemtu iesniegto likumprojektu, alternatīvais likumprojekts būtu uzskatāms par jaunu likumprojektu, nevis alternatīvu. Uzsver, ka galīgais lēmums ir komisijas ziņā.

Č. Batņa precizē JB, vai, virzot likumprojektu, kuram nepieciešami uzlabojumi, tā pārņemšanas gadījumā nākamajā Saeimā process pēc būtības sāktos no jauna, paredzot vēl vienu pirmo lasījumu un pēc tam otro un trešo lasījumu? Tādējādi likumprojektu kopumā izskatītu četros lasījumos.

A. Ratniks atbild apstiprinoši.

I. Indriksone skaidro, ka Imigrācijas likuma grozījumi, kas pašlaik iesniegti Saeimā un nodoti komisijai, tika izstrādāti Augstskolu likuma grozījumu sagatavošanas laikā, jo tika secināts, ka ar Augstskolu likuma grozījumiem vien nepietiek un nepieciešami arī precizējumi Imigrācijas likumā. Šie grozījumi jau bija MK darba kārtībā, un, lai paātrinātu procesu, tos iesniedza deputāti. Tāpēc IZM rosina abus likumprojektus virzīt un izskatīt paralēli, vajadzības gadījumā tos precizējot ar priekšlikumiem.

I. Indriksone uzsver, ka IZM nostāja ir nepieļaut trešo valstu studentu uzņemšanu īsā cikla programmās, jo šo programmu gadījumā jautājums vairs nav tik daudz par studiju kvalitāti, cik par drošību. Viņas ieskatā pilnvērtīgs studiju process ir bakalaura, maģistra un doktora studijas. Savukārt īsā cikla programmas var tikt izmantotas kā ieganstš, lai ierastos Latvijā it kā mācību jautājumā, lai gan patiesais mērķis ir strādāt. Norāda, ka tieši tāds ir bijis šī priekšlikuma mērķis.

Č. Batņa norāda, ka komisija ir saņēmusi arī augstskolu un sadarbības partneru viedokļus, un aicina klātesošos izteikties.

A. Zariņa-Stūre pauž neizpratni par to, kāpēc nav sagatavots alternatīvais likumprojekts, ņemot vērā, ka iepriekš tika runāts par šādu iespēju un to vēl būtu iespējams izdarīt pašreizējā Saeimas sasaukuma laikā.

I. Indriksone vērš uzmanību, ka likumprojekts ir MK iesniegts un tiek skatīts trīs lasījumos, tāpēc visus nepieciešamos precizējumus un labojumus var iesniegt kā priekšlikumus. Norāda, ka gan JB, gan IZM ir gatavi likumprojektu precizēt un pilnveidot, un priekšlikumus varēs iesniegt arī deputāti.

Z. Driņķe jautā par kompetenču sadalījumu lēmumu pieņemšanā un precizē, vai tiek paredzēts cits risinājums attiecībā uz licencēšanu, nosakot vienpersonisku lēmuma pieņemšanu? Tāpat jautā, vai tiks precizēts Imigrācijas likums attiecībā uz ārvalstu studentu minimālo apmeklējuma slieksni, jo pašlaik tajā paredzēts 70% apmeklējums.

I. Indriksone precizē, ka šis nosacījums nav noteikts likumā.

Z. Driņķe vaicā, vai līdz ar to visos regulējumos tiks noteikts 80% apmeklējuma slieksnis un vai šajā jautājumā nav domstarpību ar nozari?

Č. Batņa skaidro, ka par 80% apmeklējuma slieksni vēl ir iesniegti trīs priekšlikumi un viņš rosinās augstskolas iesniegt savus priekšlikumus. Par šo jautājumu komisija vēl diskutēs. Norāda, ka likumprojekta izskatīšanā vēl būs trīs komisijas sēdes, kuru laikā iespējams rast piemērotu risinājumu, ņemot vērā gan deputātu, gan augstskolu viedokļus. Uzsver, ka augstskolas ir norādījušas uz vairākiem konkrētiem jautājumiem, kuri būtu jārisina.

Izsakās Z. Driņķe, Č. Batņa.

E. K. Rupeiks norāda, ka Iekšlietu ministrijas ieskatā likumprojekts ir atbalstāms. Atgādina, ka maijā Saeima lēma par parlamentārās izmeklēšanas komisijas gala ziņojumu, uz kura pamata MK vēlāk pieņēma attiecīgo plānu. Jau parlamentārās izmeklēšanas komisija bija secinājusi, ka nepieciešams pārskatīt migrācijas politiku izglītības jomā, un arī MK valdīja vienprātība par šīs nozares pārskatīšanas nepieciešamību.

E. K. Rupeiks uzsver, ka parlamentārās izmeklēšanas komisijas ziņojumā bija paredzēts noteikt obligāto studiju apmeklējuma slieksni un dienu skaitu, pēc kura iespējams atskaitīt trešo valstu studentus. Par šiem jautājumiem notikušas diskusijas ar IZM, kuru rezultātā panākts kompromiss. IeM ieskatā attiecīgās izmaiņas ir nepieciešamas. Piebilst, ka priekšlikumu iesniegšanas gaitā regulējumu vēl var pilnveidot, lai tas būtu juridiski korektāks, un aicina likumprojektu atbalstīt.

Č. Batņa atgādina, ka komisijā saņemtajās vēstulēs lielākā daļa likumprojekta mērķi konceptuāli atbalsta, vienlaikus aicinot pilnveidot atsevišķas normas.

A. Ņenaševa jautā IeM, kādi bija parlamentārās izmeklēšanas komisijas priekšlikumi attiecībā uz studiju apmeklējuma kontroli un kā notika pāreja uz pašlaik piedāvāto kompromisa risinājumu? Atgādina, ka parlamentārās izmeklēšanas komisijas rekomendācijās bija paredzēta apmeklējuma kontrole, un jautā, vai tika vērtēti arī kavējumu nosacījumi un tas, vai nodarbību apmeklējums nosakāms kā obligāts vai neobligāts? Lūdz skaidrot arī 70% un 80% apmeklējuma sliekšņa izvēli. Atgādina, ka parlamentārās izmeklēšanas komisija bija sniegusi arī citas rekomendācijas.

E. K. Rupeiks skaidro, ka parlamentārās izmeklēšanas komisijas darba laikā notika diskusijas ar augstskolu nozares pārstāvjiem, Valsts robežsardzi un Pilsonības

un migrācijas lietu pārvaldi (turpmāk – PMLP). Diskusiju rezultātā tika secināts, ka optimālais studiju apmeklējuma slieksnis būtu 70%, vienlaikus pieļaujot arī stingrāku regulējumu, tostarp attiecībā uz dienu skaitu, pēc kura studentu var atskaitīt. Sākotnēji tika piedāvāts noteikt trīs dienu termiņu, bet pašreizējā risinājumā paredzēti 80% un piecas dienas.

A. Ņenaševa jautā, kāpēc izvēlēts augstāks apmeklējuma procentuālais slieksnis? Norāda, ka arī saņemtajos augstskolu un sociālo partneru viedokļos galvenie iebildumi attiecas uz apmeklējuma procentiem, noteikto dienu skaitu un birokrātisko slogu.

E. K. Rupeiks skaidro, ka MK apstiprinātajā parlamentārās izmeklēšanas komisijas plānā nebija noteikts konkrēts dienu skaits, paredzot, ka IZM kā nozares eksperts izvērtēs optimālāko risinājumu.

I. Indriksone skaidro, ka IeM atzinumā par saskaņošanai virzīto likumprojektu sākotnēji bija piedāvāts noteikt trīs dienu termiņu, pēc kura studentam, ja viņš nav sasniedzams, par to jāziņo PMLP un viņš jāatskaita no studējošo skaita. Tomēr trīs dienas tika uzskatītas par pārāk īsu termiņu, tāpēc tika piedāvāts noteikt piecas dienas, kas atbilst vienai nedēļai. Savukārt 20% apmeklējuma slieksnis izriet no aprēķina, ka piecas dienas mēneša ietvarā veido aptuveni 20%. Tādējādi tiek panākts līdzsvars starp piecu secīgu dienu kavējumu un kopējo kavējumu mēneša laikā. I. Indriksone norāda, ka diskusijās ar IeM tika izvērtēts trīs dienu un ilgāka termiņa risinājums, secinot, ka piecas dienas ir pietiekams laiks, lai konstatētu, ka students apzināti nav sasniedzams un, iespējams, jau ir pametis Latviju. Uzsver, ka uzskaites process nemainās atkarībā no tā, vai tiek noteikti 20% vai 30%, jo augstskolām jebkurā gadījumā būs jāizveido attiecīga uzskaites kārtība, nosakot arī attaisnojošos dokumentus un vērtēšanas kritērijus.

Attiecībā uz attaisnotiem kavējumiem I. Indriksone skaidro, ka konkrēti iemesli ir uzskaitīti, jo iepriekšējā pieredze liecina par pārāk plašu interpretācijas brīvību un atšķirīgu izpratni augstskolās. Uzsver, ka augstskolas ir atšķirīgas un ne visas vienlīdz rūpīgi uzrauga studentu apmeklējumu. Ja attaisnojošo iemeslu uzskaitījums tiktu paplašināts, varētu rasties arvien jauni pamatojumi kavējumiem, tādējādi apgrūtinot faktisko kontroli. Uzsver, ka galvenais mērķis ir nodrošināt, lai ārvalstu studenti Latvijā ierastos studēt, nevis strādāt.

A. Ņenaševa jautā, vai ir apzinātas augstskolu pašreizējās metodes studentu apmeklējuma uzskaitei un kontrolei, kā arī vai regulējums attiektos tikai uz trešo valstu pilsoņiem vai arī uz Latvijas studentiem?

I. Indriksone skaidro, ka studentu kavējumu uzskaiti augstskolas veic atbilstoši savai noteiktajai kārtībai un sistēmai. Precizē, ka attiecīgais regulējums attiecas uz trešo valstu pilsoņiem, kuri studē Latvijā ar termiņuzturēšanās atļaujām.

Č. Batņa aicina A. Ratniku komentēt jautājumu, norādot, ka tas jau ir skatīts arī apakškomisijā.

A. Ratniks norāda, ka apakškomisijā notika diskusijas par vienlīdzības principa ievērošanu attiecībā uz studējošajiem. Latvijas un citu ES dalībvalstu studentiem jāpiemēro vienāda attieksme, jo viņi atrodas vienotā Eiropas izglītības telpā. Savukārt

attiecībā uz trešo valstu studentiem var noteikt atšķirīgas prasības, piemēram, atšķirīgu izglītības sistēmu un papildu uzņemšanas kritēriju dēļ. Imigrācijas uzraudzības nolūkā var būt nepieciešama stingrāka kontrole. Tādēļ prasībām nav jābūt pilnīgi identiskām, un starp studentu grupām attaisnojošu iemeslu dēļ var pastāvēt atšķirības.

Z. Driņķe norāda, ka augstskolās jau ir ieviesta 70% apmeklējuma prasība, kas kopš septembra tiek piemērota visiem studentiem vienādi. Atzīst, ka 80% slieksnis ir saprotams, bet jautājums ir par prasību konsekvenci. Uzsver, ka vienota sistēma un vienāda attieksme pret visiem studentiem ir obligāta. Vienlaikus, tas rada papildu slodzi, jo augstskolām jāveido jaunas sistēmas un jānodrošina informācijas plūsma, turklāt dažām augstskolām esošās sistēmas būs tikai jāpapildina, bet citām tās jāveido no jauna. Tāpēc vairāku atsevišķu apmeklējuma uzskaites sistēmu izveide augstskolām nebūtu reāla.

Č. Batņa norāda, ka, virzot likumprojektu apstiprināšanai, komisijā vēl vismaz trīs sēdēs būs iespēja apspriest jautājumus, tostarp likumprojekta pārņemšanu un izskatīšanu otrajā un trešajā lasījumā. Šajā procesā jāpanāk kompromiss un jāpilnveido atsevišķas normas. Apņemas aicināt uz sarunu visas augstskolas, kas sniegušas viedokli, lai uzklausītu priekšlikumus.

A. Zariņa-Stūre jautā, vai ir izvērtēti arī citi risinājumi, piemēram, zināšanu pārbaudes, kolokviji vai citas formas studentu dalības reģistrēšanai, ņemot vērā, ka ikdienas apmeklējuma uzskaite rada administratīvo slogu un atgādina sākumskolas pieeju? Rosina uzklausīt arī Rektoru padomi, jo, kā tās ģenerālsekretārs apakškomisijā norādīja – padome šo jautājumu skatīja 9. oktobrī.

Č. Batņa norāda, ka Rektoru padome komisijai par šo ir sūtījusi vēstuli.

L. F. Dreimane precizē, ka prasība uzraudzīt studentu apmeklējumu jau izriet no iepriekš spēkā esošā Imigrācijas likuma. Pašreizējā situācija, tostarp parlamentārās izmeklēšanas komisijas darbs un pēdējo divu gadu publiskās diskusijas, liecina, ka attiecīgās normas praksē nav pienācīgi īstenotas. Tādēļ administratīvais slogs nonācis līdz robežsardzei, IZM, konsulārajiem dienestiem un citām institūcijām, kurām arī jāveic uzraudzība. Norāda, ka likumprojekta mērķis ir risināt šo problēmu, un uzsver gatavību diskutēt par procentuālajiem sliekšņiem un citiem risinājumiem, tostarp elektronisku vai papīra formāta uzskaiti. Par šiem jautājumiem notikušas diskusijas ar dažādu institūciju pārstāvjiem, un apspriesti dažādi problemātikas aspekti un metodiskie jautājumi.

L. F. Dreimane aicina nenoliegt pastāvošo problēmu, pamatojoties uz to, ka apmeklējuma uzraudzība ir sarežģīta, un norāda, ka šo atbildību nevar vienkārši atstāt robežsardzes ziņā. Uzsver, ka no IZM, IeM, Aizsardzības ministrijas, Ārlietu ministrijas un citām iesaistītajām institūcijām tiek sagaidīta attiecīga rīcība.

R. Belijs apliecina, ka Valsts robežsardze pilnībā atbalsta IZM priekšlikumu grozījumiem Augstskolu likumā. Norāda, ka Valsts robežsardze ir kontrolējošā iestāde, kurai jāsaskaras ar sekām pēc ārvalstu studentu ierašanās Latvijā. Pēdējos gados konstatēti dažādi mēģinājumi izmantot studijas kā aizsegu, lai iekļūtu Latvijā un pēc tam izceļotu no tās.

R. Belijs skaidro, ka par paredzēto kontroles mehānismu ir diskutēts arī starpinstitucionālajās sanāksmēs. Pēc Valsts robežsardzes iniciatīvas labās prakses

vienošanās, ko noslēgusi IZM, IeM un vairākas augstskolas, tika iekļauta norma par augstskolu pienākumu izveidot studentu apmeklējuma kontroles mehānismu. Atceras pagājušajā gadā Valsts izglītības attīstības aģentūrā notikušo sanāksmi, kurā tika apkopota informācija par augstskolu kontroles mehānismiem. Tika konstatēts, ka dažās augstskolās tie ir saprotami, citas tikai plāno tos ieviest, bet vēl citās tiek izmantota novecojusi vai modernāka pieeja.

Ņemot vērā ikdienā konstatētos izaicinājumus saistībā ar ārvalstu studentiem, R. Belijs atkārtoti apliecina Valsts robežsardzes atbalstu likumprojektam. Uzsver, ka katrā augstskolā jābūt skaidram, saskaņotam un sistematizētam kontroles mehānismam, lai robežsargi, ierodoties augstskolā, varētu saprast, kā tiek pārbaudīts ārvalstu studentu studiju apmeklēšana un studiju disciplīnas ievērošana.

R. Ķipurs uzsver, ka būtisks ir jautājums par Latvijas augstskolu diplomu reputāciju Eiropā un izglītības eksportu. Uzskata, ka likumprojekts ir jāvirza tālāk pirmajā lasījumā, vienlaikus norādot uz nepieciešamību turpināt diskusijas par 49. pantu, tostarp par klātienes un tiešsaistes studijām. Uzsver, ka šis ir nozīmīgs jautājums arī no izglītības kvalitātes viedokļa.

Č. Batņa uzsver, ka ir pietiekami daudz laika, lai pilnveidotu likumprojekta normas par īsā cikla studijām, ministriju atbildību un pamatprincipiem, tostarp dienu skaitu un procentuālo slieksni. Norāda, ka šie jautājumi vēl jāapspriež. Ņemot vērā, ka arī JB neiebilst pret likumprojekta virzību, **Č. Batņa aicina deputātus balsot par likumprojekta virzību izskatīšanai Saeimas sēdē 1. lasījumā.**

Deputāti balsojot: ***Par – 7*** *(R. Ķipurs, N. Dzintars, Č. Batņa, M. Jencītis, I. Priede, L. Gintere, I. Vergina),* ***pret – nav, atturas – 3*** *(A. Zariņa-Stūre, A. Labucis, A. Ņenaševa)* ***atbalsta likumprojekta virzību izskatīšanai Saeimas sēdē 1. lasījumā.***

Č. Batņa norāda, ka jāvienojas par priekšlikumu iesniegšanas termiņu otrajam lasījumam, taču pirms tam dod vārdu JB pārstāvim īsam precizējumam.

A. Ratniks norāda, ka likumprojektiem, kurus paredzēts turpināt izskatīt 15. Saeimā, parasti nosaka priekšlikumu iesniegšanas termiņu līdz 30. oktobrim, lai tas iekļautos esošās Saeimas pilnvaru laikā.

Č. Batņa norāda, ka, komisijai izskatot jautājumu par likumprojekta pārņemšanu, nepieciešamības gadījumā būs iespējams pagarināt priekšlikumu iesniegšanas termiņu.

A. Ratniks citē Saeimas kārtības ruļļa 39. panta otro daļu, kas nosaka, ka gadījumā, ja likumprojekta izskatīšana vienas Saeimas pilnvaru laikā nav pabeigta, bet tas izskatīts vienā vai divos lasījumos, nākamā Saeima savā pirmajā sesijā pēc Valsts prezidenta, MK, Saeimas komisijas vai ne mazāk kā piecu deputātu priekšlikuma lemj par likumprojekta izskatīšanas turpināšanu. Ja Saeima nolemj turpināt likumprojekta izskatīšanu, tā nosaka atbildīgo komisiju un priekšlikumu iesniegšanas termiņu. Šādā kārtībā atbildīgajai komisijai nodotais likumprojekts tiek uzskatīts par pieņemtu pirmajā lasījumā.

A. Ņenaševa aicina līdz 30. oktobrim, IZM un JB sadarbojoties, atrisināt lielāko daļu identificēto problēmu. Norāda, ka šobrīd balsojums ir par likumprojekta

konceptuālu atbalstīšanu pirmajā lasījumā, taču viņa labprātāk būtu atbalstījusi alternatīvo variantu. Tāpēc vēlas, lai līdz priekšlikumu iesniegšanas termiņam būtu novērstas iepriekš minētās nepilnības un, likumprojektu pārņemot nākamajam Saeimas sasaukumam, jau būtu sagatavoti priekšlikumi, kas veidotu alternatīvu likumprojekta redakciju. Pārējos jautājumus, kurus nepieciešams papildināt, varētu risināt arī vēlāk.

Č. Batņa atzīst, ka šāds darba rezultāts būtu labs, un aicina vienoties par priekšlikumu iesniegšanas termiņu otrajam lasījumam – 30. oktobri. *Iebildumi netiek izteikti.* Par referentu piesakās deputāts N. Dzintars.

Noslēgumā Č. Batņa aicina augstskolas 27. oktobrī plkst. 12.00 piedalīties sarunā par iespējamiem likumprojekta uzlabojumiem. Aicina augstskolas uz sarunu ierasties ar argumentiem un priekšlikumiem. Ja tiks sagatavoti konstruktīvi priekšlikumi, tos būs iespējams iesniegt līdz 30. oktobrim.

Č. Batņa pēc sēdes aicina deputātus palikt uz informāciju par turpmāko darbu. Komisijas sēdi slēdz.

Komisijas priekšsēdētājs	*(*paraksts)*	*Č. Batņa*
Komisijas sekretāre	*(*paraksts)*	*A. Zariņa-Stūre*

** Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu*